

Соціолінгвістика

Кредити та кількість годин:

4 ECTS; години: 14 лекційних, 44 практичних та 62 самостійна робота; залік

I. Опис навчальної дисципліни

Курс вивчає об'єкт і предмет соціолінгвістики; дисциплінарний статус соціолінгвістики. Проблеми та напрямки соціолінгвістичних досліджень: синхронічна (синхронна) й діахронічна соціолінгвістика; макро- і мікро соціолінгвістика; теоретична і експериментальна соціолінгвістика; соціолінгвістика і соціологія мови; прикладна соціолінгвістика. Особлива увага приділена проблемам й перспективам досліджень української соціолінгвістики. Важливим є висвітлення основних соціолінгвістичних понять: мовна спільнота; рідна мова; мовний код; переключення та змішування кодів; соціально-комунікативна система; мовна варіативність; мовна норма; літературна мова (стандарт); мовленнєва і немовленнєва комунікація; комунікативна ситуація; мовленнєве спілкування, мовленнєва поведінка, мовленнєвий акт; сфери використання мови

II. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: ознайомити студентів із понятійним апаратом і теоретичними положеннями цієї науки, її методологічним підґрунтям, методами й прийомами соціолінгвістичного аналізу.

Завдання курсу:

- 1) розуміти та вирішувати проблеми, пов'язані з лінгвістичною та перекладацькою компетенціями студентів в питаннях, що стосуються соціолінгвістичних аспектів мови та мовлення як певної системи;
- 2) інтерпретувати мовні акти та кваліфіковано здійснювати переклад текстів з урахуванням їх соціолінгвістичних особливостей;
- 3) виявляти соціолінгвістичні особливості текстів різних жанрів;
- 4) здійснювати комунікативно-прагматичний аналіз тексту в процесі перекладу різножанрових текстів; співставляти мовні явища української та німецької мов у соціолінгвістичному аспекті;
- 5) використовувати мову як засіб мовленнєвої та розумової діяльності, враховуючи особливості основних фонологічних, граматичних, лексичних й синтаксичних форм, категорій та відношень у соціолінгвістичному аналізі мови та особливостей їх функціонування відповідно до сфери спілкування та реєстру мови.

III. Результати навчання

Студенти повинні знати:

– загальнометодологічні та загальнонаукові основи соціолінгвістики, її предмет, об'єкт, завдання;

- теоретичними положеннями щодо природи соціолінгвістичних явищ та процесів сучасної мови;
- фактори, що впливають на соціальну диференціацію мови та її еволюцію;
- основні форми існування мови, її стратифікацію у соціолінгвістичному аспекті;
- основні методиками проведення соціолінгвістичних досліджень.

уміти:

- виявляти соціолінгвістичні особливості текстів різних жанрів;
- здійснювати комунікативно-прагматичний аналіз тексту в процесі перекладу;
- урахувати соціолінгвістичні особливості різножанрових текстів підчас їхнього перекладу;
- співставляти мовні явища української та німецької мов у соціолінгвістичному аспекті;
- виявляти детермінованість функціонування мови соціально-культурними чинниками;
- характеризувати мовну ситуацію регіону та описувати конкретну мовленнєву ситуацію у світлі її соціолінгвістичних ознак;
- відрізняти особливості різних форм існування мови: літературної мови, соціального діалекту (жаргону), територіального діалекту тощо.

IV. Програма навчальної дисципліни (структура дисципліни)

№	Тема дисципліни
1.	Соціолінгвістика як наукова дисципліна: основні напрями і тенденції розвитку.
2.	Актуальні проблеми української соціолінгвістики. Основні поняття соціолінгвістики.
3.	Понятійний апарат соціолінгвістики
4.	Соціальна диференціація мови. Соціальна обумовленість мовної еволюції
5.	Мовна ситуація. Білінгвізм і диглосія.
6.	Мови у сучасному глобалізованому світі.
7.	Взаємодія мов. Мови-посередники.
8.	Сучасна мовна ситуація в Україні
9.	Мовна політика.
10.	Мовна особистість як соціокультурний феномен.
11.	Володіння мовою як соціолінгвістична проблема
12.	Соціальні діалекти в системі української національної мови.
13.	Методи збирання соціолінгвістичних даних
14.	Методи аналізу отриманих даних та їхньої змістової інтерпретації
15.	Співвідношення напрямків і методів соціолінгвістичних досліджень

